

Seat No. _____

HB-1601250102041200
M. A. (Sem.-IV) (CBCS)
(W.E.F. 2016) Examination
April - 2023
Economics

(Environmental Economics: Issues & Policies)

Time : 2½ Hours / Total Marks : 70

- 1 ભારતમાં જંગલ અને જૈવ વિવિધતાના સંરક્ષણની સમસ્યા વિગતે સમજાવો. 14
અથવા
- 1 ભારતમાં જમીન વપરાશ અને પાકની બદલાતી તરાહના સંદર્ભમાં પર્યાવરણીય સમસ્યાઓ વિશે ચર્ચા કરો. 14
- 2 ધન અને પ્રવાહી કચરો કોને કહેવાય? તેના નિકાલ માટેનું સંચાલન સમજાવો. 14
અથવા
- 2 ભારતમાં પ્રદૂષિત ઉદ્યોગોની સંખ્યામાં થયેલી વૃદ્ધિ વિશે ચર્ચા કરો. 14
- 3 ભારતમાં મહત્વના પર્યાવરણીય કાયદાઓ સમજાવી તેના અમલીકરણની પદ્ધતિ ચર્ચો. 14
અથવા
- 3 આંતરરાષ્ટ્રીય પર્યાવરણીય સંધિઓમાં ભારતના અભિગમને સમજાવો. 14
- 4 વૈશ્વિક તાપમાન (ગ્લોબલ વોર્મિંગ) અને એસિડ વર્ષા સમજાવી તેની પર્યાવરણ પરની અસરો ચર્ચો. 14
અથવા
- 4 જોખમી કચરાના વેપારની સમસ્યાઓ જણાવો અને તેના નિકાલ માટેની વ્યવસ્થા સૂચવો. 14
- 5 ટૂંકનોંધ લખો: (કોઈ પણ બે) 14
(1) ગોચર અને પશુ સંચાલનના પ્રશ્નો
(2) WTO સિસ્ટમમાં વેપાર અને પર્યાવરણ
(3) હવા અને પાણીના પ્રદૂષણનો ખ્યાલ
(4) ભારતમાં પર્યાવરણ નીતિ.

ENGLISH VERSION

- 1 Explain in detail the problem of conservation of forest and biodiversity in India. **14**

OR

- 1 Discuss the environmental issues in the context of changing land use and cropping pattern.
- 2 What is solid and liquid waste? Explain the management of its disposal. **14**

OR

- 2 Discuss about growth polluted industries in India.
- 3 Explain important environmental laws in India and discuss mechanism of its implementation. **14**

OR

- 3 Explain India's approach with respect to international environmental agreements.
- 4 Explain global warming and acid rain, discuss the effects of it on environment. **14**

OR

- 4 The problem of trade of hazardous waste and state suggestions for its disposal.
- 5 Write short notes : (any **two**) **14**
- (1) Grazing land and live-stock management problems
  - (2) Trade and environment in WTO system
  - (3) Concept of air and water pollution
  - (4) Environment policy in India.
